

§ 5**Verksamhetsberättelse 2017 Stadsarkivet**

Dnr 1.2-961/2018

Beslut

Kulturnämnden beslutar enligt förslag från Stadsarkivet:

- 1) att godkänna Stadsarkivets förslag till verksamhetsberättelse 2017 och överlämna ärendet till kommunstyrelsen
- 2) att förklara beslutet omedelbart justerat

Handlingar i ärendet

Stadsarkivets tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2018-01-19

Sammanfattning

Stadsarkivet bidrar i hög grad till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet. Samtliga nämndmål beräknas uppfyllas och de i verksamhetsplanen beslutade aktiviteterna genomföras i huvudsak utan avvikelser.

Besökstalen ökar kraftigt och antalet frågor om information ur arkiven ligger på en fortsatt hög nivå. Ett genomförandebeslut om förvärv och anpassning av arkivlokaler vid Liljeholmskajen har fattats av kommunfullmäktige.

För att svara upp mot nya och kommande behov ökade under 2017 insatserna för att stärka och utveckla medarbetarnas kompetens.

Stadsarkivet är angeläget, känt och tillgängligt

Besökssiffrorna fortsätter att öka till Stadsarkivets fysiska och digitala arenor. Besöken till läsesal, programverksamhet och visningar i lokalerna på Kungsklippan var totalt 49 150, en ökning med 12 procent eller 5 398 besök. Besökstalen har därmed mer än fördubblats sedan 2012. Ökningen är ett resultat av ett långsiktigt arbete i enlighet med verksamhetsidén "Ett angeläget arkiv". Närmare 90 procent av besökarna till program- och visningsverksamheten anser att den är angelägen och tillgänglig. 13 procent av besökarna till Stadsarkivets program och visningar på Kungsklippan är förstagångsbesökare.

Stadsarkivet har även genomfört riktade insatser för att nå nya målgrupper, bland annat gentemot SFI-lärare och genom föreläsningar på andra platser som ABF-huset och Kista bibliotek. Närvaron i sociala medier har förstärkts ytterligare, vilket lett till att antalet följare ökat med drygt 28 procent.

Under året genomfördes den sista etappen i förändringen av de publika lokalerna på Kungsklippan. *Loungen* är en inbjudande och multifunktionell yta, där besökaren kan ta del av arkivets digitala och analoga resurser, läsa tidskrifter och böcker samt dela med sig av spännande upptäckter ur arkiven.

Många av de mest efterfrågade arkiven har digitaliserats och finns tillgängliga på besöksdatorerna. Efter en genomgripande utvecklingsinsats har gränssnitt och funktionalitet förnyats. Det innebär att det blivit lättare och attraktivare för användarna att söka information i program och databaser. Den teknik som utvecklats för detta finns tillgänglig och kan användas i andra publika miljöer inom staden.

Stadsarkivet har under året installerat kameraövervakning i läsesalen. Syftet är att förebygga stöld och förstörelse av originalhandlingar, samt öka tryggheten för både besökare och medarbetare.

Samverkan mellan Stadsmuseet och Stadsarkivet har ökat på både operativ och strategisk nivå. Ett pilotprojekt för utbildning av "stockholmslotsar" har genomförts, gemensamt för medarbetare på Stadsarkivet och Stadsmuseet. Syftet med utbildningen är att ge deltagarna vidgad kunskap om institutionernas uppdrag och källmaterial, så att de lättare kan lotsa både Stadsarkivets och Stadsmuseets besökare rätt. Stadsarkivet samverkar som tidigare år med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning om platser för sommarjobbade ungdomar. En mycket kraftig ökning av antalet platser möjliggjordes genom samverkan med Stadsmuseet och Stockholmskällan kring dokumentation av platser i Stockholm. Totalt har 48 ungdomar kunnat beredas plats i detta projekt.

Det förvaltningsövergripande samarbetet Stockholmskällan har avslutat det förnyelseprojekt som resulterat i en ny webbplats, med ökad tillgänglighet i mobila enheter. Innehållet har utvecklats med artiklar och arkivmaterial om bland annat migration, barns levnadsvillkor, genus och sexualitet. Kartmaterialet har förbättrats med nya högupplösta kartor. Stockholmskällan har under året belönats med tre priser: Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museers (FUISMs) pedagogiska pris, Heritage in Motion Award och Svenska designpriset.

Stadsarkivet säkerställer insyn och tillgång till stadens information

I samband med pilotinförande av eDok i tre verksamheter, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning, Fastighetskontoret

och Familjebostäder, avslutas program eDok 2017. Programmet har syftat till att utveckla gemensamma digitala arbetssätt för dokument- och ärendehantering i staden med tillhörande systemstöd. Därmed har Stadsarkivet vidareutvecklat och anpassat sin roll för att vara en stark resurs i stadens digitala transformation.

Stadsarkivet ansvarar för det fortsatta införandet eDok i staden genom ett nytt projekt. Under hösten har fokus legat på implementering av kluster 1 där Stadsledningskontoret ingår. eDok:s förvaltning har nu sju medarbetare och ansvarar även för andra linjens support, som ger stöd och hanterar fel kopplade till användandet av eDok.

Införandet av processorienterad informationsredovisning, PIR, har slutförts under året. Alla verksamheter i staden redovisar nu sin information utifrån sina verksamhetsprocesser, enligt en standardiserad metod utvecklad av Stadsarkivet. Arbetet med att färdigställa stadsgemensamma hanteringsanvisningar för handlingar inom styr- och stödprocesser har pågått under året. Dessa styrdokument ger införandet av eDok goda förutsättningar att effektivisera stadens ärendehantering.

Stockholms kommunfullmäktigetryck från 1863 - 2009 har digitaliserats i sin helhet och publicerats på stadsarkivets webbplats och i e-arkiv Stockholm. Projektet har drivits tillsammans med stadsledningskontoret och har finansierats av programmet för Digital förnyelse.

Antal nedladdningar i e-arkivets söktjänst har ökat starkt. Förbättringar av söktjänstens prestanda har gjorts under året och 2018 kommer söktjänsten att utvecklas ytterligare för att möta användarnas behov. En mycket omfattande leverans med 166 webbplatser från stadens skolor har tagits emot från Utbildningsförvaltningen.

Stadsarkivet har tagit emot cirka 19 000 förfrågningsärenden med begäran om information ur arkiven. Det är en fortsatt hög efterfrågenivå, även om det är en minskning med 10% jämfört med 2016. Minskningen hänger bland annat samman med att den digitala tillgången till Stadsarkivets information hela tiden förbättras. Samtidigt omfattar minskningen nästan uteslutande typer av frågor som generellt sett har kort handläggningstid. Efterfrågan på information ur arkiv som kräver en mer omfattande handläggning, till exempel socialtjänstens arkiv, är fortsatt mycket hög.

Arkiven är användbara nu och i framtiden

Stadsarkivet säkerställer att arkiven och informationen i dem finns bevarad för framtidens stockholmare, och skapar förutsättningar för att fler ska kunna hitta och vidareutnyttja informationen.

Stadsarkivet räknar med att under kommande 15 år ta emot ytterligare mellan fem och sju hyllmil analoga arkivhandlingar. För att säkerställa de långsiktiga lokalbehoven fattade kommunfullmäktige i juni beslut om köp och anpassning av fastigheten Druvmusten 3 vid Liljeholmskajen. I de nya lokalerna, huvudsakligen bergrum, skapas utrymme för cirka 10 mil arkivhandlingar. Här ska också en publik verksamhet med fokus på Stockholms bebyggelseutveckling etableras i samverkan med Trafikkontoret, Stadsmuseet, KTH, ArkDes med flera. Stadsarkivet lämnar därmed nuvarande magasin i Frihamnen och Bromma

Arbetet för att öka tillgången till och underlätta användandet av Stadsarkivets information har drivits bland annat i Förteckningsprojektet. Målet för projektet är att samtliga arkiv ska vara sökbara och publicerade i Nationell Arkivdatabas (NAD) senast 2019. Vid starten 2016 saknades 2000 arkiv i NAD, varav 1200 var helt oförtecknade. Under 2017 har 160 nya arkiv förtecknats och gjorts sökbara för användarna. Därmed återstår endast ett mindre antal arkiv att förteckna.

Stadsarkivet förvarar 8,6 hyllmil analoga handlingar, som ska vara fortsatt användbara i framtiden. I år har en särskild satsning gjorts på den analoga arkivvården. Bokbindare och konservatorer har anlitats för bokbindning samt stabilisering och förstärkning av nedbrutet papper.

Under 2017 har de arkiv Stadsarkivet förvarar efter privatpersoner kartlagts utifrån fördelningen mellan könen. Manligt könsbestämda arkiv är i stor majoritet. Åtgärder i det fortsatta arbetet innefattar bland annat att ta fram en policy med jämställdhetsperspektiv för förvärv av arkiv efter enskilda verksamheter, det vill säga privatpersoner, föreningar med mera. Stadsarkivet har tagit emot 234 leveranser av arkivhandlingar under året. De innehåller allt från enstaka handlingar till myndighetsarkiv från både stat och kommun, sammanlagt drygt 1250 hyllmeter handlingar och nästan 22 000 kartor och ritningar. Bland leveranserna finns Einar Forseths originalskisser till Gyllene salens mosaiker. Skisserna återupptäcktes förra året, efter att ha varit försvunna sedan 1940-talet.

Digitaliseringsprojektet Rotemansarkivet är avslutat efter 40 år. Rotemansarkivet är ett register över befolkningen i Stockholms stad för åren 1878-1926, och en unik källa för alla som söker uppgifter om människor som bott i Stockholm. En sökprogramvara har tagits fram i samverkan med Sveriges Släktforskarförbund.

Med databasen Rotemansarkivet deltar Stadsarkivet i forskningsprojektet SwedPop (Svenska befolkningsdatabaser) tillsammans med Riksarkivet och universiteten i Umeå, Lund och Göteborg. En webbportal ska byggas för lagring och åtkomst till historiska svenska befolkningsdatabaser. De förbättringar av Rotemansarkivet som åstadkoms i projektet ska komma alla användare till del genom löpande publiceringar.

Stadsarkivet har under 2017 stärkt samarbetet med Riksarkivet. Det handlar framför allt om samverkan kring digitalisering och tillgänglighet till arkiven.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordförande Mirja Räihä (S) finner att nämnden beslutar enligt förslag från stadsarkivet.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Hanna Gerdes m.fl. (L) enligt följande:

Stadsarkivet har som stadens men även stockholmarnas gemensamma databas en central roll i staden. Stadsarkivet har många viktiga uppdrag utöver att bevara och vårda handlingar i olika former och format. Det är glädjande att se hur digitalisering och tillgängliggörande har fortskridit och att besöksantalet ökat både på arkivets fysiska och digitala arenor. Arkivets roll för demokratin och offentlighetsprincipen är avgörande och dess betydelse för utvecklingen av en modern e-förvaltning kan inte överskattas.

Stadsarkivets utveckling under de senaste åren lovar gott inför framtiden. Vi kommer att arbeta för att utvecklingen tillåts fortsätta mot ett levande arkiv som stockholmare och andra kan inspireras av, lära av och använda för att skapa nytt innehåll till den växande världsstaden.